

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
«ТОПОГРАФІЧНА. КОМПЛЕКСНО-ГЕОГРАФІЧНА»**

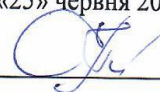
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 “Природничі науки”
Спеціальність	106 “Географія ”
Освітня програма	Географія
Статус освітнього компонента	обов’язковий
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної практики «**Топографічна. Комплексно-географічна**» для здобувачів вищої освіти галузей знань 10 «Природничі науки» спеціальності 106 Географія освітньої програми «Географія».

Укладач: Микита Михайло Михайлович, доцент, кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування;
Салюк Мар'яна Романівна, доцент, кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії та раціонального природокористування;
Лета Василь Васильович, кандидат географічних наук, старший викладач кафедри фізичної географії та раціонального природокористування;

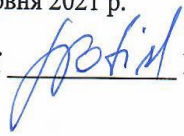
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фізичної географії та раціонального природокористування

протокол № 11 від «25» червня 2021 р.

Завідувач кафедри Поп С.С.

Схвалено методичною комісією географічного факультету

протокол № 8 від «29» червня 2021 р.

Голова методичної комісії Потіш Л.А.

1. ОПИС ОВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 135	1-й	1-й
Кількість модулів –	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента індивідуальна робота -	II	II
	Лекції:	
	Практичні (семінарські):	
	-	
Вид підсумкового контролю: усний	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: диф. залік	Самостійна робота:	
	45 год.	90 год.
	Індивідуальна робота:	
	90 год.	45 год.

2. МЕТА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою навчальної практики «**Топографічна. Комплексна географічна**» закріплення теоретичних знань, отриманих студентами при вивченні теоретичної частини навчальних дисциплін протягом першого року навчання, ознайомлення з методикою географічного картографування та набуття практичних навиків в організації і проведенні польових географічних досліджень.

Завдання:

- здатність планування географічних досліджень у польових і камеральних умовах;
- ознайомлення із технікою топографічного картографування території;
- уміння користуватися основними геодезичними приладами й виконувати найпростіші топографічні зйомки, будувати профілі й складати топографічні плани місцевості;
- проведення польових географічних досліджень;
- здатність аналізувати природно-територіальні комплекси на місцевості;
- вміння підготовки звіту за результатами виконаних польових географічних досліджень;
- розробляти оптимальні маршрути польових досліджень;
- здатність вести польову документацію та звітні матеріали (заповнення бланків комплексного опису ґрунтів, фації, заповнення польових щоденників, польових зошитів тощо);
- ознайомлення із методикою польових обстежень, технікою виконання аналітичних досліджень, використання результатів досліджень для об'єктивної оцінки стану навколишнього середовища.
- здатність виявляти фактори, що визначають формування сучасного рельєфу.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

- ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 6. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 9. Здатність працювати автономно.
- ЗК 10. Навички здійснення безпечної діяльності.
- ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ФК 1. Здатність брати участь у плануванні та виконанні наукових та науково-технічних проектів.
- ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.
- ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.
- ФК 4. Здатність застосовувати кількісні методи при дослідженні сфер ландшафтної оболонки.
- ФК 5. Здатність аналізувати склад і будову геосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.

- ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.
- ФК 7. Знання і використання специфічних для географічних наук теорій, парадигм, концепцій та принципів відповідно до спеціалізації.
- ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.
- ФК 9. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.
- ФК 10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.
- ФК 11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ

Передумовами вивчення навчальної практики «Топографічна. Комплексно-географічна» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми «Географія»:

- ОК 2.2 “Загальне землезнавство”;
- ОК 2.1 “Інформатика з основами геоінформатики”;
- ОК 2.3 “Топографія з основами геодезії”;
- ОК 2.4 “Геологія загальна та історична”;
- ОК 2.8 “Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів”;
- ОК 2.14 “Основи екології”
- ОК 2.23 “Рекреаційна географія”
- ОК 1.4 “Історія та культура України”

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Географія», вивчення освітнього компонента повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.	ПРН 1
Знати і розуміти основні види географічної діяльності, їх поділ.	ПРН 2
Пояснювати особливості організації географічного простору.	ПРН 3
Аналізувати географічний потенціал території.	ПРН 4
Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук.	ПРН 5
Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук.	ПРН 6
Визначати основні характеристики, процеси, історію і склад ландшафтної оболонки та її складових.	ПРН 7
Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер.	ПРН 8
Аналізувати склад і будову природних і соціосфер (у відповідності до спеціалізації) на різних просторово-часових масштабах.	ПРН 9
Знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення, в тому числі в Україні.	ПРН 10
Дотримуватися морально-етичних аспектів досліджень, чесності, професійного кодексу поведінки.	ПРН 11

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування освітнього компонента: навчальна практика «**Топографічна. Комплексно-географічна**»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Студенти мають знати основні принципи і методи організації польових географічних досліджень; методи й методику на підготовчому, польовому та камеральному етапах; правила безпечного виконання робіт.	ПРН 1, 2
Знати будову геодезичних приладів та методику проведення теодолітної зйомки та нівелювання місцевості.	ПРН 6
Знати природні умови району практики: геологічну і геоморфологічну будову, гідрогеологічні умови, ґрунтовий покрив; оволодіти методикою проведення геологічних, геоморфологічних, гідрологічних, метеорологічних ґрунтознавчих досліджень.	ПРН 4, 7
Знати сучасний рослинний покрив та тваринний світ території дослідження, закономірності поширення рослинності залежно від біотичних, абіотичних та антропогенних чинників.	ПРН 3, 7
Знати ландшафтну будову території дослідження, відстежувати антропогенні трансформації ландшафтних комплексів,	ПРН 9
Опрацювати головні напрямки і системи заходів у галузі охорони довкілля; головні напрямки використання природного та демографічного потенціалу території та шляхи його вдосконалення.	ПРН 10
Знати методику краєзнавчих досліджень; опрацьовувати краєзнавчу інформацію про Закарпаття та Рахівщину зокрема.	ПРН 5
У процесі проходження практики студенти повинні уміти орієнтуватися на місцевості; користуватися основними геодезичними приладами й виконувати найпростіші топографічні зйомки; складати топографічні плани місцевості; вести польову документацію, польовий щоденник.	ПРН 2, 6
Визначати і описувати гірські породи та мінерали; описувати геологічні процеси; описувати геологічні розрізи; визначати морфологічні особливості форм рельєфу; виявляти взаємозв'язки між фізико-географічними умовами, рельєфом і геологічною будовою;	ПРН 9
Уміти закладати ґрунтові розрізи, в польових умовах визначати основні типів ґрунтів; здійснювати морфологічний опис ґрунтового профілю; відбирати ґрунтові зразки для лабораторних аналізів.	ПРН 7
Вміти визначати та рекомендувати головні напрями і системи заходів у галузі охорони довкілля.; аналізувати вплив антропогенної діяльності на вертикальну та горизонтальну структуру природних комплексів;	ПРН 4
Вміти опрацьовувати зібраний фактичний матеріал, узагальнювати його; проводити камеральну обробку одержаних матеріалів; складати звіт за результатами досліджень; укладати тематичні карти-схеми;	ПРН 10, 11
Подавати комплексну краєзнавчу характеристику території за визначеним планом; опрацьовувати матеріали краєзнавчого змісту (історичні, фондові, статистичні, картографічні, літературні, довідкові).	ПРН 8

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи навчання: словесні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія, інструктаж), практичні (вправи, експерименти, ситуаційні завдання під час практики), наочні (спостереження, ілюстрації, демонстрації).

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- диференційований залік;
- поточне опитування;
- виконання індивідуального завдання;
- виконання самостійної роботи;
- спостереження за навчально-пізнавальною діяльністю студентів.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування під час захисту практики, виконання самостійної та індивідуальної роботи.

Форма підсумкового семестрового контролю: диференційований залік у формі усної перевірки знань та захисту звіту практики.

Розподіл балів

1. **Щоденник**, оформлений на спеціальному бланку університету, у якому повинна бути коротко і конкретно описана виконана студентом робота за період практики (10 балів);
2. **Індивідуальне завдання** полягає в опрацюванні тем, які студентам роздаються під час підготовчого етапу та веденні польового щоденника, заповненого згідно методичних рекомендацій (має містити нотатки під час екскурсій, опис рельєфу, геології, типів ґрунту, ґрунтоутворюючих порід району практики, екологічної ситуації тощо) (20 балів);
3. **Самостійна робота студента** полягає в опрацюванні тем, які наведені в пункті 6.2. (10 балів).
4. **Звіт практики**, оформлений у форматі А4 повинен мати наскрізну нумерацію сторінок, аркуші звіту повинні бути зшиті (має містити розділ матеріалів проходження усіх розділів практики, поточні щоденні записи, висновки та список літератури (30 балів);
5. **Захист практики** відбувається після її завершення. Засобом оцінювання практики є диференційований залік у формі усної перевірки засвоєних знань та практичних навичок. Під час захисту відбувається презентація результатів виконаних розділів практики та оцінювання зведеного звіту (30 балів).

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Підготовчий етап		Польовий етап		Камеральний етап	
	Кіль- кість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кіль- кість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кіль- кість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Виконання індивідуального завдання			1	5	1	5
Виконання самостійної роботи			1	5	1	5
Ведення польового щоденника			1	5	1	5
Ведення щоденника практики	1	10				
Робота над звітом практики					1	30
Захист практики					1	30
Разом	1	10	3	15	5	85

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Підсумковий контроль знань – диференційований залік, проводиться у формі усної перевірки знань, перевірка польового та камерального щоденників, виконання індивідуальної та самостійної роботи (написання рефератів та підготовки презентації), групового звіту.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцін-	Оцінка за національною шкалою
------------	-------	-------------------------------

за всі види навчальної діяльності	ка ECTS	для заліку	Визначення знань студента
90 – 100	A	зараховано (відмінно)	Повно та ґрунтовно засвоїв всі розділи практики, вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі поставлені завдання.
82-89	B	зараховано (добре)	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання програми практики. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми практики, виконав завдання кожного розділу практики.
74-81	C		Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі завдання практики, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми. Окремі завдання виконав не повністю.
64-73	D	зараховано (задовільно)	Засвоїв лише окремі теми програми практики. Не вміє вільно самостійно здійснити поставлені завдання.
60-63	E		Освоїв лише окремі завдання навчальної практики. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань.
35-59	FX	не зараховано (незадовільно з можливістю повторного складання)	Не виконав більшості завдань практики в цілому не вміє викласти зміст більшості основних питань..
0-34	F	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	Не засвоїв та не виконав поставлені завдання навчальної практики.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

6.1. Зміст навчальної практики

Підготовчий етап

Інструктаж з техніки безпеки, вступне заняття, отримання загального та індивідуальних завдань.

Ознайомлення із літературними джерелами, фондовими та картографічними матеріалами, які стосуються території проходження практики.

Виконання індивідуальних завдань, які зазначенні в пункті 6.3.

Польовий етап

Виїзд до Карпатського біосферного заповідника.

Проходження розділів практики.

1. Геолого-геоморфологічний розділ практики.

- отримати навички і уміння виконання польових та камеральних робіт під час геологічних досліджень території проходження практики;
- ознайомити з геологічною будовою, рельєфом, проявом сучасних морфодинамічних процесів (карст, суфозія, зсуви, лінійний розмив, площинна ерозія тощо) території проходження практики;

- ознайомити з методикою геолого-геоморфологічного картографування, зокрема: описувати геологічні розрізи; описувати елементи залягання гірських порід; локалізувати джерела підземних вод; визначати морфометричні характеристики рельєфу; виявляти зв'язки рельєфу з геологічною будовою; аналізувати ділянки розвитку сучасних морфодинамічних процесів.
- аналізувати отримані у польових умовах геологічні та геоморфологічні дані.

2. Ґрунтознавчий розділ практики.

- сформувати у студентів практичні навички по визначенню факторів ґрунтоутворення, ґрунтоутворюючих порід, типів ерозії ґрунтів;
- вивчити методи практичного польового і камерального дослідження різних типів ґрунтів району практики та вміти аналізувати одержані матеріали;
- навчитися здійснювати морфологічний опис ґрунтів;
- аналізувати ступінь антропогенного впливу та відстежувати деградаційні процеси у ґрунтах;
- вивчити стан ґрунтів Закарпатської області та території КБЗ зокрема.

3. Екологічний розділ практики.

- закріпити набуті теоретичні знання з курсу «Основи екології»,
- набуті практичний базис для вивчення дисципліни «Біогеографія» на 2 курсі;
- здобути навички та оволодіти методами біогеографічних досліджень у польових умовах;
- відстежувати екологічну ситуацію регіону проходження практики;
- навчити студентів досліджувати рослинний покрив певної території шляхом збирання та опрацювання фактичного матеріалу, його узагальнення;
- оволодіння методикою опису фітоценозів, присвоєння назв асоціаціям та виділення меж їхнього поширення;
- аналізування особливостей флористичного складу та фітоценотичного різноманіття території;
- встановлення закономірностей просторового поширення рослинності на досліджуваній території залежно від біотичних, абіотичних та антропогенних чинників.

4. Гірський і ландшафтний розділ практики.

- закріпити набуті теоретичні знання з курсу «Загальне землезнавство»; набуті практичний базис для вивчення дисципліни «Ландшафтознавство з основами ландшафтної екології» на 2 курсі;
- сформувати у студентів конкретні уявлення про географічний ландшафт та його морфологічні одиниці як об'єкт дослідження комплексної фізичної географії;
- знайомство з ландшафтною будовою території, горизонтальною та вертикальною структурою ландшафтів;
- ознайомитися із закономірностями висотної диференціації в горах, з типовими і унікальними природними територіальними комплексами Карпат;
- набуті навичок організації та проведення багатоденних пішохідних маршрутних досліджень;
- здійснити пішохідні навчально-ознайомчі маршрути: КБЗ – с. Богдан. – с. Луги. – хутір Говерла – сідловина Петрос-Говерла – г. Говерла КБЗ – с. Богдан – с. Луги – долина р. Біла Тиса – оз. Бребенескул.

5. Краєзнавчий розділ практики.

- закріпити та поглибити набуті теоретичні краєзнавчі знання про Закарпатську область та окремих її територій;
- ознайомитись з методикою краєзнавчих досліджень;
- моральне, естетичне, патріотичне виховання студентів, розширення їхнього світогляду і розвиток пізнавальних інтересів, через пізнання та вивчення самотньої історії етносів Українських Карпат та Закарпаття;
- вивчення природи, історії, населення, побуту, культури, архітектури, звичаїв, традицій, традиційного природокористування, господарства території практики та Закарпаття загалом;
- здійснити ознайомчу навчальну екскурсію територією Карпатського Біосферного заповідника, в м. Рахів та навколишні населені пункти. Екскурсія в Музей екології гір, Географічний центр Європи.

- відвідати головні історико-культурні та архітектурних пам'ятки; вивчення демографічних особливостей та побуту населення території; знайомство з звичаями та традиціями населення; знайомлення з туристичною інфраструктурою та рекреаційним комплексом регіону.

6. Топографічний розділ практики.

- закріплення і поглиблення знань з курсу «Топографія з основами геодезії»;
- набуття навичок самостійного виконання польових і камеральних топографічних робіт;
- навчити здійснювати геодезичні вимірювання та застосування цих знань при виконання завдань топографічної зйомки території та нівелювання території;
- створення знімальної основи; розкладання теодолітного ходу; прокладання ходу технічного нівелювання; топографічні зйомки; теодолітна зйомка; тахеометрична зйомка;
- складання та оформлення топографічного плану.

Камеральний етап

Оформлення звіту. Захист практики. Підсумковий контроль.

1. Опрацювання результатів власних спостережень, картографічних та літературних джерел.
2. Оформлення та оцінювання самостійної роботи студента.
3. Написання звіту про практику (змістовність, оформлення) питання).
4. Захист звіту та практики (захист, відповіді на питання).

Структура практики

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>денна</i>			Форма навчання: <i>заочна</i>		
	Усього	у тому числі				
		індивідуальна робота	самостійна робота	Усього	індивідуальна робота	самостійна робота
4-й семестр						
<i>Підготовчий етап.</i>						
Проходження інструктажу практики. Ознайомлення із літературними джерелами, фондовими та картографічними матеріалами, які стосуються території проходження практики.	10	5	5	10	5	5
Отримання та виконання індивідуальних завдань	10	5	5	10	5	5
<i>Разом</i>	20	10	10	20	10	10
<i>Польовий етап.</i>						
Геолого-геоморфологічний розділ практики.	13	10	3	13	3	10
Ґрунтознавчий розділ практики	13	10	3	13	3	10
Екологічний розділ практики.	13	10	3	13	3	10
Гірський і ландшафтний розділ практики.	14	10	4	14	4	10
Красєзнавчий розділ практики.	13	10	3	13	3	10
Топографічний розділ практики.	14	10	4	14	4	10
<i>Разом</i>	80	60	20	80	20	60
<i>Камеральний етап.</i>						
Опрацювання результатів власних спостережень, картографічних та літературних джерел.	14	10	4	14	4	10
Оформлення та оцінювання самостійної роботи студента.	9	5	4	9	4	5

Написання звіту про практику (змістовність, оформлення) питання).	14	10	4	14	4	10
Захист звіту та практики (захист, відповіді на питання).	8	5	3	8	3	5
Разом	45	30	15	35	15	20
Разом за практику	135	90	45	135	45	90

6.2. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Розглянути стадії формування ярів та особливості їх формування у межах правобережжя Тиси.	3	6
2	Побудувати схеми різних типів терас. Підготувати інформацію щодо найбільших річок Закарпаття, визначити характер їх живлення та геологічні процеси у їх межах.	3	6
3	Підготувати реферат на тему “Карст Закарпаття”.	3	6
4	Проаналізувати причини виникнення зсувів у межах Карпат.	3	6
5	Описати нівальні форми рельєфу Карпат.	3	6
6	Ґрунтовий покрив та земельні ресурси Закарпаття (району).	3	6
7	Деградація ґрунтів Закарпаття. Шляхи їх оптимізації.	3	6
8	Гідрологічний режим річок Закарпаття.	3	6
9	Морфологічна характеристика Вулканічних Карпат.	3	6
10	Геологічна та геоморфологічна будова хребта Чорногора.	3	6
11	Екзогенні процеси Вододільно-Верховинських Карпат.	3	6
12	Ландшафтна структура Карпатського біосферного заповідника.	3	6
13	Природо-заповідні території Закарпаття.	3	6
14	Екологічний стан природних та антропогенних систем Закарпаття.	3	6
15	Етноси Закарпаття.	3	6
	Разом	45	90

6.3 Індивідуальна робота

Найбільш типовими індивідуальними завданнями є розробка таких питань:

1. Фізико-географічна характеристика Закарпатської області.
2. Комплексна фізико-географічна характеристика Рахівського району.
3. Еколого-географічний аналіз районів Закарпатської області.
4. Природні умови Рхівського району.
5. Природні умови Карпатського біосферного заповідника.
6. Природні умови окремих заповідних масивів Карпатського біосферного заповідника.
7. Природні умови НПП «Синевир».
8. Природні умови Ужанського національного природного парку.
9. Геолого-геоморфологічна будова Рахівського району.
10. Геолого-геоморфологічна будова Міжгірського району.
11. Екосистеми Карпат.
12. Букові праліси Карпат.
13. Рослинний та тваринний світ Карпат.
14. Ґрунти Українських Карпат.

15. Ґрунти Закарпаття.
16. Ландшафти Українських Карпат.
17. Антропогенні Ландшафти.
18. Етноси Українських Карпат та Закарпаття.
19. Особливості проведення теодолітного та тахеометричного знімання. Нівелювання території.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

Технічні засоби: мультимедійні апарати, персональні комп'ютери та планшети, Інтернет ресурси.

Обладнання: географічні карти, навчальні атласи, ілюстрації.

Обладнання: картографічні матеріали, компаси, геологічний молоток, GPS, масштабна лінійка, геодезичний транспортир, теодоліт Т30 (3 шт.), теодоліт 2Т5К (7 шт.), нівелір НЗК (8 шт.), тринога, штатив (15 шт.), електронний тахеометр 3Т5А (2007 р.), 2-х частотний GPS приймач Hi-TARGETv100, тахеометр TOPCON.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Богуцький А., Богуцький О., Волошин П., Верніковський В. Породоутворюючі мінерали і гірські породи: Лаб. Практикум. – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 1998. – 68 с.
2. Волошин П. Методичні рекомендації з геолого-геоморфологічного розділу загальноєкологічної практики (для студентів 2 курсу географічного факультету спеціальності «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»). – Львів.: ВЦ ЛНУ імені Івана Франка. – 2009 – 61 с.
3. Геоморфологічний розділ навчальної комплексної фізико-економіко-географічної практики студентів географічного факультету: методичний посібник / Я.С.Кравчук, М.І.Іваник, Н.І.Карпенко – Львів: Вид-во Львів. ун-ту, 2002.
4. Ковальчук І.П. Стаціонарні, напівстаціонарні та еспериментальні дослідження ерозійних процесів. -Львів, 1992.
5. Маринич О.М. Фізична географія України: Підручник / О.М. Маринич, П.Г.Шищенко – 3-е вид., стер. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2006. – 511 с.
6. Кіт М.Г. Морфологія ґрунтів. Основи теорії і практикум: Навчальний посібник / М.Г. Кіт. – Львів: Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. – 232 с.
7. Назаренко І.І. Ґрунтознавство: Підручник / І.І. Назаренко, С.М. Польчина, В.А. Нікорич. – Чернівці, 2008. – 400 С.
8. Позняк С.П. Чинники ґрунтоутворення / С.П. Позняк, Є.Н. Красеха. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І.Франка, 2007. – 400 с.
9. Позняк С.П., Красеха Є.Н., Кіт М.Г. Картографування ґрунтового покриву / С.П. Позняк, Є.Н. Красеха, М.Г. Кіт. – Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 500 с.
10. Полевой определитель почв / [упорядкув., Полупан Н.И. і ін.]. – К.: Урожай, 1981. – 320 с.
11. Воронов А. Г. Биogeография с основами экологии: Учебник / А. Г. Воронов, Н. Н. Дроздов, Д. А. Кривошук, Е. Г. Мяло. – М.: ИКЦ «Академкнига», 2003. – 408 с.
12. Кукурудза С.І. Біогеографія. Підручник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. - 504 с.
13. Геренчук К.І. та ін. Полеві географічні дослідження: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 1975. — 246 с.
14. Полевые практики по географическим дисциплинам / Под ред. В. А. Исаченко. – М. : Просвещение, 1980. – 224 с.
15. Поп С.С. Природні ресурси Закарпаття / С. С. Поп. – Ужгород: Вид. «Карпати», 2009.–340 с.
16. Природа Закарпатської області / За ред. К.І. Геренчука. – Львів: Вища школа. Вид-во при Львів. ун-ті, 1981. – 156 с.
17. Гродзинський М.Д. Основи ландшафтної екології. Підручник. - К.: Либідь, 1993. - 224 с.
18. Гуцуляк В.М. Ландшафтознавство: Теорія і практика. Навчальний посібник / В. М. Гуцуляк. – Чернівці: Книги-XXI, 2008. – 168 с.

19. Міллер Г.П. Ландшафтознавство: теорія і практика. Навч. посіб. / Г. П. Міллер, В. М. Петлін, А. В. Мельник. - Львів: Видав. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. - 172 с.
20. Афанасьєв О. Є. Кресназавча практика: Навч. посіб. / О. Є. Афанасьєв, О. В. Троценко. – Д.: Моно-Літ, 2011. – 126 с.
21. Кушнір Б. Г. Закарпаття, Срібна Земля : путівник-довідник. – Ужгород: Карпати, 2002. – 64 с.
22. Поп С.С. Природні ресурси Закарпаття / С. С. Поп. – Ужгород: Вид. «Карпати», 2009. – 340 с.
23. Природні багатства Закарпаття / Упоряд. В.Л. Боднар. - Ужгород: Карпати, 1987. - 284 с.
24. Тиводар М. Закарпаття: народознавчі роздуми. – Ужгород: Карпати, 1995. – 208 с.
25. Геодезія / Загальна ред. С.Г. Могильного і С.П. Войтенка. – Донецьк, 2003. – 458 с.
26. Інженерна геодезія: підручник / Войтенко С.П. – К.: Знання, 2009. – 557 с.
27. Умовні знаки для топографічних планів масштабів 1:5000, 1:2000, 1:1000, 1:500. – К.: Міністерство екології та природних ресурсів України, 2001. – 255 с.
28. Методичні вказівки до проведення навчальної геодезичної практики /Шипулін В.Д, Шевчук М.С.. – Харків: ХДАМГ, 2003 р.
29. Калинич І.В., Ничвид М.Р., Калинич І.І. Топографія. Лабораторний практикум 2020.
30. Калинич І.В., Стасюк В.І. Топографічна карта та вимірювання на ній. Навчально – методичний посібник 2006.
31. Калинич І.В., Стасюк В.І. Ничвид М.Р.Калинич І.І.Номенклатура карт і планів Навчально – методичний посібник 2012.

9. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ, ТЕХНІКИ БЕЗПЕКИ СТУДЕНТІВ

Навчання студентів з питань охорони праці у вищих навчальних закладах проводиться відповідно до галузевих стандартів вищої освіти, у яких надаються нормативні частини рекомендованих навчальних дисциплін з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

Керівники практик, на яких покладено відповідальність щодо організації роботи з охорони праці, проводять інструктажі з охорони праці, безпеки життєдіяльності.

Керівники практик організовує роботу і здійснює контроль за виконанням заходів щодо створення безпечних і нешкідливих умов під час проведення практики.

Керівники практик організовує навчання і перевірку знань з охорони праці практики.